

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 71/2024-31

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Ladislava Duditša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a maloletých [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených zákonným zástupcom [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], právne zastúpených Advokátska kancelária VERIONS, s. r. o., Radvanská 21, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. B1-3P/15/2015 (pôvodne konanie vedené Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 3P/15/2015) takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a** .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia označení v záhlaví tohto uznesenia sa ústavou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 18. septembra 2023 domáhajú vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a základného práva na starostlivosť o deti a ich výchovu podľa čl. 41 ods. 4 ústavy a práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu v napadnutom konaní označenom v záhlaví tohto uznesenia [pôvodne konanie vedené Okresným súdom Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 3P/15/2015]. Maloleté sťažovateľky sa zároveň domáhajú aj vyslovenia porušenia práva na starostlivosť podľa čl. 7 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa. Sťažovatelia navrhujú uloženie príkazu mestskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov

a zároveň požadujú priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume každému po 30 000 eur, ako aj náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených, ako aj z vyžiadaného spisového materiálu vyplýva, že sťažovateľ sa návrhom doručeným pôvodne okresnému súdu 23. decembra 2014 domáhal zverenia maloletých detí do osobnej starostlivosti, keďže pôvodne boli rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV sp. zn. 8C/172/2008 z 23. septembra 2011 zverené do striedavej starostlivosti oboch rodičov. Dňa 14. mája 2015 podala návrh matka maloletých sťažovateľiek, ktorým sa domáhala ich zverenia do svojej osobnej starostlivosti.

3. O ústavnej sťažnosti sťažovateľa vo veci namietaného porušenia práv zaručených čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní rozhodol ústavný súd nálezom sp. zn. II. ÚS 140/2019 z 22. októbra 2019 tak, že ústavnej sťažnosti sťažovateľa nevyhovelo. V záujme procesnej ekonómie ústavný súd na tomto mieste neuvádza procesné úkony vykonané vo veci podaného návrhu, ale odkazuje na ich prehľad obsiahnutý v podrobnostiach v časti III citovaného nálezu ústavného súdu.

4. O následnej ústavnej sťažnosti sťažovateľov proti postupu okresného súdu v napadnutom konaní rozhodol ústavný súd nálezom sp. zn. II. ÚS 406/2020 z 28. januára 2021, ktorým vyslovil porušenie práv sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, na prejedanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, na starostlivosť o deti a ich výchovu a na rodičovskú výchovu a starostlivosť podľa čl. 41 ods. 4 ústavy, na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru a práv maloletých sťažovateľiek podľa čl. 7 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa postupom okresného súdu v napadnutom konaní. Okresnému súdu prikázal v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietáhov a maloletým sťažovateľkám priznal primerané finančné zadosťučinenie. Opätovne v záujme procesnej ekonómie ústavný súd odkazuje na prehľad procesných úkonov vykonaných v napadnutom konaní po vydaní predchádzajúceho negatívneho nálezu ústavného súdu, a to na body 23 a nasl. nálezu ústavného súdu z 28. januára 2021.

5. Okresný súd rozhodol vo veci meritórne rozsudkom č. k. 3P/15/2015-1702 z 5. augusta 2020.

6. Sťažovateľ podal 8. januára 2021 proti rozsudku okresného súdu z 5. augusta 2020 odvolanie. Spis sa od 9. decembra 2020 do 2. februára 2021 nachádzal na ústavnom súde.

7. Dňa 3. februára 2021 bolo odvolanie doručované na vyjadrenie kolíznemu opatrovníkovi, matke a Okresnej prokuratúre Bratislava I. Vyjadrenie k odvolaniu (doručené Okresnou prokuratúrou Bratislava I 12. februára 2021) bolo zasielané 16. februára 2021 na zaujatie stanoviska ostatným účastníkom konania. K odvolaniu sťažovateľa sa vyjadrila matka podaním 11. februára 2021. Kolízny opatrovník reagoval na výzvu podaním 24. februára 2021. Vyjadrenia matky a kolízneho opatrovníka boli následne 9. marca 2021 doručované ostatným účastníkom konania.

8. Dňa 11. marca 2021 a 6. apríla 2021 doručil sťažovateľ stanoviská, ktoré boli následne 15. marca 2021 a 27. apríla 2021 doručované na vyjadrenie ostatným účastníkom konania.

9. Spis bol na rozhodnutie o odvolaní proti rozsudku okresného súdu z 5. augusta 2020 predložený Krajskému súdu v Bratislave 7. mája 2021.

10. Uznesením sp. zn. 11CoPno/12/2021 z 3. augusta 2021 krajský súd návrh sťažovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia v odvolacom konaní zamietol. Uznesením krajského súdu sp. zn. 11CoP/339/2017 z 30. augusta 2021 bolo zmenené uznesenie okresného súdu sp. zn. 3P/15/2015 zo 14. júna 2017, ktorým bolo zmenené neodkladné opatrenie vo veci úpravy styku sťažovateľa s maloletými sťažovateľkami.

11. Proti uzneseniu krajského súdu z 3. augusta 2021 podal sťažovateľ 25. októbra 2021 dovolanie, ktoré bolo 28. októbra 2021 spolu s návrhom zasielané na vyjadrenie ostatným účastníkom konania. Na výzvu reagovala Generálna prokuratúra Slovenskej republiky podaním 8. novembra 2021, ktoré bolo doručované ostatným účastníkom konania 23. novembra 2021. Dňa 2. decembra 2021 sa k dovolaniu vyjadrila matka, ktorej vyjadrenie bolo 8. decembra 2021 doručované na zaujatie stanoviska ostatným účastníkom konania.

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 7Cdo/361/2021 z 31. marca 2022 dovolanie proti uzneseniu krajského súdu z 3. augusta 2021 vydanému vo veci nariadenia neodkladného opatrenia odmietol. Spis bol vrátený krajskému súdu 6. mája 2022.

13. Uznesením krajského súdu č. k. 11CoP/141/2021-1917 zo 17. júna 2022 bol rozsudok okresného súdu z 5. augusta 2020 vo výrokoch I, II, IV, V a súvisiacom výroku VI o trovách konania zrušený a vec v rozsahu zrušenia vrátená súdu prvej inštancie (výrok I), vo výroku III potvrdený (výrok II) a súčasne bola nariadená oprava rozsudku okresného súdu z 5. augusta 2020 v časti spisovej značky (výrok III). Spis bol okresnému súdu vrátený 29. júna 2022.

14. Okresný súd vydal 30. júna 2022 opravné uznesenie a 12. júla 2022 požiadal o vykonanie lustrácie v katastri nehnuteľností, evidencii vozidiel a vyžiadal aktuálne správy o výkone psychologickú intervenciu a o správaní a prospechu maloletých sťažovateľiek. Na žiadosti reagoval Geodetický a kartografický ústav Bratislava 14. júla 2022, Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Bratislave 18. júla 2022, Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie 14. júla 2022 a Národný ústav detských chorôb 5. augusta 2022.

15. Uznesením okresného súdu č. k. 3P/15/2015-2000 zo 14. júla 2022 bol návrh sťažovateľa na zmenu kolízneho opatrovníka z 12. septembra 2018 v doplnení zo 14. septembra 2018 zamietnutý.

16. Sťažovateľ doručil 27. júla 2022 námietku zaujatosti zákonnej sudkyne. Zákonná sudkyňa sa k námietke zaujatosti vyjadrila podaním 29. júla 2022.

17. Dňa 11. augusta 2022 bola sťažovateľom podaná opakovaná námietka zaujatosti zákonnej sudkyne.

18. Najvyššiemu súdu bol spis na rozhodnutie o dovolaní proti uzneseniu krajského súdu z 30. augusta 2021 vydanému vo veci úpravy styku sťažovateľa s maloletými sťažovateľkami predložený 22. augusta 2022.

19. Sťažovateľ podal proti uzneseniu krajského súdu zo 17. júna 2022 dovolanie 19. septembra 2022, ktoré bolo 21. septembra 2022 doručované na vyjadrenie účastníkom konania.

20. Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 7Cdo/178/2022 z 27. októbra 2022 bolo konanie vo veci sťažovateľom podaného dovolania proti uzneseniu krajského súdu z 30. augusta 2021 vydanému vo veci neodkladného opatrenia zastavené. Spis bol okresnému súdu vrátený 2. novembra 2022.

21. Dňa 3. novembra 2022 bol nariadený termín pojednávania na 7. december 2022, ktorý bol z dôvodu vyžiadania spisového materiálu ústavným súdom zrušený a nariadený nový termín na 23. január 2023.
22. Na pojednávaní, ktoré sa uskutočnilo 23. januára 2023, sa pokračovalo vo vykonávaní dokazovania. Pojednávanie bolo odročené na 10. február 2023 na účely vykonania pohovoru s maloletými sťažovateľkami na zistenie ich názoru, pričom pohovor sa mal uskutočniť 1. februára 2023.
23. Dňa 1. februára 2023 bol vykonaný na okresnom súde pohovor s maloletými sťažovateľkami.
24. Dňa 3. februára 2023 doručil podanie sťažovateľ.
25. Uznesením okresného súdu sp. zn. 3P/15/2015 zo 6. februára 2023 bola súdnemu znalcovi priznaná odmena za vypracovanie doplňujúceho znaleckého posudku. Dňa 6. februára 2023 zaslala podklady ku konaniu matka, ktoré doplnila podaním 7. februára 2023.
26. Základná škola v [REDAKOVANÉ] doručila 8. februára 2023 vo veci maloletých sťažovateľiek vyžiadané správy.
27. Pojednávanie, ktoré sa uskutočnilo 10. februára 2023, bolo odročené na účely ďalšieho dokazovania, ako aj z dôvodu potreby predloženia spisu ústavnému súdu na 27. marec 2023.
28. Dňa 20. marca 2023 doručil sťažovateľ vyjadrenie a návrh na zmenu a vydanie neodkladného opatrenia.
29. Pojednávanie, ktoré sa uskutočnilo 27. marca 2023, bolo odročené na 3. máj 2023 na účely rozhodnutia o procesnom návrhu sťažovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia, v súvislosti s ktorým bolo zároveň vyhovené návrhu prokurátorky a kolízneho opatrovníka na poskytnutie lehoty na podanie písomného vyjadrenia.
30. Dňa 31. marca 2023 sa k návrhu sťažovateľa na vydanie neodkladného opatrenia vyjadrila Okresná prokuratúra Bratislava I.
31. Sťažovateľ podal 4. apríla 2023 vyjadrenie a námietku zaujatosti proti zákonnej sudkyňi, ku ktorej sa podaním 12. apríla 2023 vyjadrila zákonná sudkyňa. Dňa 12. apríla 2023 bol spis na rozhodnutie o námietke zaujatosti predložený krajskému súdu, ktorý spis 24. apríla 2023 vrátil bez rozhodnutia podľa § 54 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ uplatnil námietku zaujatosti oneskorene.
32. Dňa 21. apríla 2023 podal sťažovateľ námietku zaujatosti proti zákonnej sudkyňi. Krajský súd 25. apríla 2023 zákonnú sudkyňu vyzval na vyjadrenie sa k nej, aby bola dodržaná lehota na predloženie spisu nadriadenému súdu. Na výzvu reagovala zákonná sudkyňa podaním 2. mája 2023.
33. Dňa 20. apríla 2023 zaslal kolízny opatrovník vyjadrenie k návrhu sťažovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia.
34. Dňa 2. mája 2023 bol zrušený termín pojednávania nariadeného na 3. máj 2023 z dôvodu, že súdny spis bol predložený krajskému súdu na rozhodnutie o námietke zaujatosti zákonnej sudkyne.

35. Uznesením krajského súdu sp. zn. 5NcC/8/2023 z 9. mája 2023 nebola zákonná sudkyňa vylúčená z prejednávania a rozhodovania vo veci. Spis bol okresnému súdu vrátený 10. mája 2023.
36. Dňa 15. mája 2023 bol sťažovateľ vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku za vznesenú námietku zaujatosti v sume 33 eur.
37. V súlade so zákonom č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov v znení neskorších predpisov prešiel výkon súdnictva v prejednávanej veci z okresného súdu na mestský súd.
38. Dňa 16. augusta 2023 bol nariadený termín pojednávania na 20. september 2023.
39. Dňa 20. septembra 2023 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 11. október 2023 z dôvodu poskytnutia lehoty na vyjadrenie k nákladom na maloleté sťažovateľky, ktoré predložila matka 19. septembra 2023.
40. Dňa 25. septembra 2023 bolo doručené podanie matky.
41. Dňa 27. septembra 2023 podal sťažovateľ opätovne námietku zaujatosti zákonnej sudkyne. Dňa 2. októbra 2023 sa sťažovateľ vyjadril k podaniu matky z 19. septembra 2023, ku ktorému sa matka vyjadrila 10. októbra 2023.
42. Sťažovateľ podal 10. októbra 2023 námietku zaujatosti proti zákonnej sudkyňi a zároveň požiadal o odročenie pojednávania nariadeného na 11. október 2023 z dôvodu podania námietky zaujatosti zákonnej sudkyne. Dňa 11. októbra 2023 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bolo vyhlásené uznesenie o skončení dokazovania a vyhlásený rozsudok, ktorým boli maloleté sťažovateľky zverené do osobnej starostlivosti matky s tým, že zastupovať a spravovať ich majetok sú oprávnení obidvaja rodičia. Zároveň bola zvýšená vyživovacia povinnosť k maloletej ■■■■■ na sumu 220 eur mesačne za obdobie od 14. mája 2015 do 9. februára 2023 a na sumu 350 eur mesačne, počnúc 10. februárom 2023. Sťažovateľovi bola uložená povinnosť zročné výživné na maloletú ■■■■■ v sume 5 194,89 eur zaplatiť do 60 dní od doručenia rozsudku. Zároveň bolo zvýšené výživné na maloletú ■■■■■ na sumu 220 eur mesačne za obdobie od 14. mája 2015 do 9. februára 2023 a na sumu 350 eur mesačne, počnúc 10. februárom 2023. Sťažovateľovi bola zároveň uložená povinnosť zaplatiť zročné výživné v sume 4 745 eur do 60 dní od doručenia rozsudku. Styk sťažovateľa s maloletými deťmi nebol upravený a návrh sťažovateľa na zrušenie neodkladného opatrenia a nariadenie neodkladného opatrenia bol zamietnutý. Návrh otca vo veci samej a zostávajúci návrh matky boli rovnako zamietnuté.
43. Sťažovateľ podal 11. októbra 2023 opätovne námietku zaujatosti zákonnej sudkyne. Dňa 24. októbra 2023 zákonná sudkyňa požiadala o predĺženie lehoty na vyhotovenie rozhodnutia, ktorej bolo vyhovené rozhodnutím predsedníčky mestského súdu 25. októbra 2023. Lehota na vyhotovenie a odoslanie rozsudku bola predĺžená do 11. decembra 2023.
44. Rozsudok okresného súdu z 11. októbra 2023 bol doručovaný účastníkom konania 13. decembra 2023.
45. Matka podala proti rozsudku mestského súdu z 11. októbra 2023 proti výrokom III, V a XI a súvisiacim výrokom IV a VI odvolanie, ktoré bolo 8. januára 2024 doručované ostatným účastníkom konania na vyjadrenie. Odvolanie matka doplnila podaním z 10. januára 2024.

46. Sťažovateľ podal proti rozsudku okresného súdu z 11. októbra 2023 odvolanie 12. januára 2024, ktoré bolo 15. januára 2024 doručované na vyjadrenie ostatným účastníkom konania.

II.

Argumentácia sťažovateľov

47. Sťažovateľ zdôrazňuje, že od 14. januára 2018 až po súčasnosť nemá žiadnym súdnym rozhodnutím upravený styk s maloletými, či už dočasne prostredníctvom neodkladného opatrenia, alebo meritórnym rozhodnutím vo veci samej. Faktický styk sa pritom nerealizuje, keďže maloleté sťažovateľa ako otca odmietajú.

48. V záujme obnovenia vzťahu medzi sťažovateľom a maloletými bol zo strany sťažovateľa podaný 20. marca 2023 návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, a to nariadiť maloletým podrobiť sa odbornému psychologickému poradenstvu na účely odstránenia odmietania sťažovateľa. Súd prvej inštancie o tomto návrhu nerozhodol aj napriek tomu, že má povinnosť tak urobiť do 30 dní podľa § 382 ods. 2 CSP.

49. Napadnuté konanie trvá od podania návrhu až po súčasnosť takmer 9 rokov, čo je samo osebe neakceptovateľné, pričom sťažovateľ nebol v plnohodnotnom osobnom kontakte so svojimi maloletými dcérami viac ako 5 rokov.

50. Podľa sťažovateľov vec nie je fakticky ani právne zložitá. V tomto smere zdôrazňujú predovšetkým skutočnosť, že súd prvej inštancie je povinný sa riadiť právnym názorom odvolacieho súdu a pokynmi, a preto je potrebné kritérium zložitosti veci vnímať o to prísnejšie.

51. Sťažovateľ uvádza, že bol počas celého konania aktívny, pričom ani sťažovateľky svojím správaním neprispeli k jeho predĺženiu.

52. Súd prvej inštancie v napadnutom konaní nevykonával sústredenú a efektívnu činnosť zameranú na skoré rozhodnutie vo veci samej. Vo vzťahu k maloletej sťažovateľke [REDAKOVANÉ] dáva sťažovateľ do pozornosti skutočnosť, že je takmer vylúčené, že sa v jej prípade podarí dosiahnuť právoplatné rozhodnutie, keďže v roku 2025 dovŕši 18 rokov veku, čo je dôvod na zastavenie konania. Sanácia nezákonného postupu súdu prvej inštancie sa preto prakticky znemožňuje.

53. Keďže v napadnutom konaní je v stávke osobný a blízky vzťah sťažovateľov, postup súdu prvej inštancie je rozporný s právom na spravodlivé súdne konanie.

54. Porušenie práva zaručeného čl. 19 ods. 2 ústavy a čl. 41 ods. 4 ústavy a čl. 8 ods. 1 dohovoru sťažovateľ odôvodňuje zvlášť poukazom na skutočnosť, že v napadnutom konaní neboli doteraz preukázané osobitné konkrétne okolnosti, ktoré by mali za následok obmedzenie alebo zákaz styku sťažovateľa so sťažovateľkami. Je síce pravdou, že sťažovateľky kontakt so sťažovateľom odmietajú, avšak súd nevyvinul žiadnu aktivitu na účely odstránenia tohto odmietania a dokonca ani neskúmal príčiny takéhoto stavu. Súd prvej inštancie pochybil tým, že nepresadzoval realizáciu sťažovateľovho práva na styk s maloletými deťmi a ich výchovu, keďže v posledných takmer šiestich rokoch neprijal opatrenia, ktoré od neho bolo možné rozumne očakávať.

55. Z rovnakých dôvodov, ako sú už popísané, došlo k zásahu do práv sťažovateľiek na rodičovskú výchovu zo strany sťažovateľa.

56. Priznanie primeraného finančného zadost'učinenia s'ťažovateľa odôvodňujú opakovaným porušením totožných práv, keďže zásah ústavného súdu v podobe vyhovujúceho skoršieho nálezu nevedol zo strany súdu prvej inštancie k náprave. Osobitne akcentujú význam predmetu konania, ktorým je starostlivosť o maloletých, a z dôvodu extrémnej dĺžky napadnutého konania navrhujú priznanie finančného zadost'učinenia každému zo s'ťažovateľov v sume 30 000 eur. Plynutím času už nie je možné rozhodnutím súdu odčiniť negatívne dôsledky ústavnoprávne neudržateľného zásahu do práv s'ťažovateľov.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej s'ťažnosti

57. Podstatou ústavnej s'ťažnosti je námietka porušenia práv na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a na prejednanie záležitosti v primeranej lehote postupom mestského súdu v napadnutom konaní, ako aj porušenie ďalších práv zaručených ústavou, dohovorom a Dohovorom o právach dieťaťa v kontexte existencie zbytočných priet'ahov.

58. Ústavný súd ústavnú s'ťažnosť s'ťažovateľov predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná s'ťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej s'ťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

59. Vychádzajúc z petitu ústavnej s'ťažnosti, ktorým je ústavný súd viazaný, s'ťažovatelia namietajú postup súdu prvej inštancie v napadnutom konaní bez vymedzenia časového hľadiska s prihliadnutím na vyhovujúci nález ústavného súdu z 28. januára 2021 vydaný vo veci s'ťažovateľov (bod 4 tohto uznesenia).

III.1. K namietanému porušeniu práv zaručených ústavou, dohovorom a Dohovorom o právach dieťaťa v období do nadobudnutia právoplatnosti nálezu ústavného súdu z 28. januára 2021:

60. Vzhľadom na skutočnosť, že vo veci s'ťažovateľov už ústavný súd proti postupu súdu prvej inštancie v napadnutom konaní rozhodol vyhovujúcim nálezom z 28. januára 2021, ústavný súd časť ústavnej s'ťažnosti vo veci namietaného porušenia totožných práv zaručených ústavou, dohovorom a Dohovorom o právach dieťaťa v období do nadobudnutia právoplatnosti nálezu ústavného súdu z 28. januára 2021 odmietol ako neprípustnú podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde (m. m. III. ÚS 160/2021).

III.2. K namietanému porušeniu práv zaručených ústavou, dohovorom a Dohovorom o právach dieťaťa v období po nadobudnutí právoplatnosti nálezu z 28. januára 2021:

61. Podľa judikatúry ústavného súdu dôvodom na odmietnutie ústavnej s'ťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť je aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00,

I. ÚS 117/05, I. ÚS 225/05, II. ÚS 272/06). Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach tiež vyslovil, že zjavná neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote môže vyplývať aj z toho, že argumenty v ústavnej sťažnosti sťažovateľa nepreukázali v čase jej podania takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie (m. m. II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04, I. ÚS 190/2019).

62. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľov.

63. Predmetom ústavného prieskumu je postup súdu prvej inštancie v napadnutom konaní, ktorého predmetom je zmena úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvoze manželstva, ktorá bola určená rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV z 23. septembra 2011, ktorým boli maloleté sťažovateľky súdom schválenou rodičovskou dohodou zverené do striedavej osobnej starostlivosti, ako aj návrh na zrušenie a nariadenie neodkladného opatrenia. Uznesením okresného súdu sp. zn. 3P/15/2015 zo 4. mája 2015 boli sťažovateľky neodkladným opatrením dočasne zverené do osobnej starostlivosti matky a zároveň bola pozastavená účinnosť rozsudku Okresného súdu Bratislava IV z 23. septembra 2011 o zverení maloletých sťažovateľiek do striedavej osobnej starostlivosti.

64. Pri posudzovaní prvého kritéria – zložitosti veci dospel ústavný súd k záveru, že rozhodovanie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom nemožno považovať za vec právne zložitú, keďže prameňom práva pre rozhodnutie v danej veci je predovšetkým zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý je bežne v súdnej praxi aplikovaný.

65. Z hľadiska skutkovej zložitosti prerokúvanej veci možno s prihliadnutím na konkrétne okolnosti konštatovať, že vec patrí medzi skutkovo zložitejšie, keďže ide o prípad, v ktorom účastníci konania predostreli svoje rozdielne požiadavky týkajúce sa úpravy svojich práv ako rodičov k maloletým deťom (bod 2 tohto uznesenia). O skutkovej zložitosti prerokúvanej veci svedčia aj okolnosti uvádzané samotným sťažovateľom a týkajúce sa nerealizácie styku s maloletými sťažovateľkami z dôvodu, že maloleté sťažovateľky styk so sťažovateľom dlhodobo odmietajú, čo si v priebehu konania vyžiadalo prijatie viacerých opatrení, ktorých účelom bola sanácia narušeného vzťahu medzi sťažovateľom a maloletými sťažovateľkami.

66. V kontexte druhého kritéria, ktorým je správanie sťažovateľov ako účastníkov konania, ústavný súd s prihliadnutím na prehľad procesných úkonov vykonaných v napadnutom konaní konštatuje, že k predĺženiu napadnutého konania prispel svojím správaním aj sťažovateľ. V tomto smere ústavný súd poukazuje na početné procesné návrhy a mimoriadne opravné prostriedky podávané sťažovateľom, ako aj početné námietky zaujatosti zákonnej sudkyne, z ktorých niektoré boli vyhodnotené ako také, na ktoré súd neprihliada a nepredkladá ich na rozhodnutie nadriadenému

súdu z dôvodu, že sa týkali procesného postupu súdu (§ 53 ods. 3 CSP), resp. išlo o tzv. opakované námietky (§ 53 ods. 2 CSP). Podávanie početných procesných návrhov, mimoriadnych opravných prostriedkov a námietok zaujatosti zo strany sťažovateľa aj napriek existencii zákonného oprávnenia sťažovateľa ako účastníka napadnutého konania na ich podanie prispelo k celkovému predĺženiu napadnutého konania, a to z dôvodu nevyhnutnosti predloženia podaní na rozhodnutie nadriadenému súdu, či už krajskému súdu, alebo najvyššiemu súdu, a následného zrušenia nariadených pojednávaní (bod 34 tohto uznesenia). V tejto súvislosti ústavný súd v konkrétnostiach poukazuje na skutočnosť, že sťažovateľ v posudzovanom období podal 7 námietok zaujatosti zákonnej sudkyne, a to 27. júla 2022, 11. augusta 2022, 4. apríla 2023, 21. apríla 2023, 27. septembra 2023, 10. októbra 2023 a 11. októbra 2023, čo vedie k dôvodnému záveru o neprimeranom sťažovaní postupu súdu zo strany sťažovateľa ako účastníka konania. Už len pre úplnosť ústavný súd konštatuje, že maloleté sťažovateľky k predĺženiu napadnutého konania svojim správaním neprispeli.

67. V súvislosti s tretím kritériom, ktorého posúdenie je pre záver o (ne)existencii zbytočných prietáhov v napadnutom konaní nevyhnuté, ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru (napr. IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09), podľa ktorej nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, a to v prípade, ak jeho činnosť nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovatelia na neho obrátili s návrhom, aby o ich veci rozhodol.

68. Ústavný súd vo svojej judikatúre súvisiacej s namietaným porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov opakovane konštatuje, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie tohto základného práva (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 61/03, III. ÚS 372/09). V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní zistí, že namietaný postup všeobecného súdu sa nevyznačuje takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavnú sťažnosť spravidla odmieta ako zjavne neopodstatnenú (napr. IV. ÚS 221/05, III. ÚS 126/2010, I. ÚS 96/2011). K ďalším dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (m. m. IV. ÚS 362/09, IV. ÚS 62/08)

69. S prihliadnutím na už uvedené zistenia ústavný súd konštatuje, že postup súdu prvej inštancie bol, berúc do úvahy prehľad procesných úkonov vykonaných v napadnutom konaní v období po nadobudnutí právoplatnosti nálezu ústavného súdu z 28. januára 2021, v zásade plynulý.

70. Spis sa na účely rozhodnutia o odvolaní proti meritórnemu rozhodnutiu súdu prvej inštancie a rozhodnutia o dovolaní nachádzal od mája 2021 do júna 2022 mimo dispozičnej sféry súdu prvej inštancie na krajskom súde, resp. najvyššom súde. Po vrátení veci súdu prvej inštancie tento zaobstarával podklady na rozhodnutie vo veci od príslušných orgánov a na nariadených pojednávaniach vykonával dokazovanie a zároveň rozhodoval o podaných procesných návrhoch.

71. Od augusta 2022 do novembra 2022 sa spis nachádzal na najvyššom súde na rozhodnutie o dovolaní. Po vrátení veci pritom okresný súd promptne nariadil pojednávanie na december 2022,

ktorý však bol zrušený z objektívnych dôvodov pre vyžiadanie spisu ústavným súdom. Na najbližšom pojednávaní, ktoré sa uskutočnilo v januári 2023, sa pokračovalo vo vykonávaní dokazovania, pričom pojednávanie bolo odročené na vykonanie pohovoru s maloletými sťažovateľkami na účely zistenia ich názoru. Pojednávanie, ktoré sa uskutočnilo 27. marca 2023, bolo odročené z dôvodu nevyhnutnosti rozhodnutia o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia podaného sťažovateľom, čo je objektívny dôvod odročenia.

72. Od apríla do mája 2023 sa spis nachádzal opätovne na krajskom súde z dôvodu sťažovateľom podanej námietky zaujatosti zákonnej sudkyne. Z dôvodu predloženia spisu na rozhodnutie krajskému súdu o námietke zaujatosti došlo k zrušeniu nariadeného termínu pojednávania (bod 29 tohto uznesenia).

73. Pojednávanie, ktoré sa následne uskutočnilo v septembri 2023, bolo odročené na október 2023 z objektívneho dôvodu poskytnutia lehoty na vyjadrenie účastníkom konania k návrhu matky, pričom na pojednávaní, ktoré sa uskutočnilo 11. októbra 2023, bol vynesený rozsudok, ktorým bolo rozhodnuté aj o návrhu sťažovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia (bod 48 tohto uznesenia).

74. Osobitne k námietke sťažovateľa, ktorou atakuje nerozhodnutie súdu prvej inštancie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia v zákonnej 30-dňovej lehote (§ 328 ods. 2 CSP), ústavný súd uvádza, že z hľadiska významu ide o poriadkovú, resp. inštruktívnu procesnú lehotu (ŠTEVČEK, M., FICOVÁ, S., BARICOVÁ, J., MESIARKINOVÁ, S., BAJÁNKOVÁ, J., TOMAŠOVIČ, M. a kol. *Civilný sporový poriadok. Komentár*. 2. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2022, s. 1258.).

75. V súvislosti s rozhodovaním o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia (predtým návrh na nariadenie predbežného opatrenia podľa § 75 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku) ústavný súd už opakovane judikoval, že porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov nemožno vyvodzovať len zo skutočnosti, že štátny orgán dôsledne nepostupoval v zákonom ustanovených lehotách. Samotné nedodržanie zákonom ustanovenej lehoty pri rozhodovaní o návrhu na vydanie predbežného opatrenia (neodkladného opatrenia) nepovažuje ústavný súd za také porušenie zákona, ktorého dôsledkom by bolo porušenie označených práv sťažovateľa (m. m. III. ÚS 488/2015, IV. ÚS 558/2023).

76. Po vyhlásení rozsudku a jeho vyhotovení bol tento doručovaný účastníkom konania v priebehu decembra 2023 a z dôvodu podaných opravných prostriedkov zo strany sťažovateľa, ako aj matky sú v súčasnosti vykonávané súdom prvej inštancie administratívne úkony súvisiace s podanými odvolaniami.

77. Prihliadajúc na už uvedené, berúc do úvahy v zásade plynulý postup súdu prvej inštancie po nadobudnutí právoplatnosti nálezu ústavného súdu z 28. januára 2021, ako aj časové obdobia, počas ktorých sa vec z dôvodu podaných riadnych či mimoriadnych opravných prostriedkov, resp. námietok zaujatosti nachádzala mimo dispozičnej sféry súdu prvej inštancie, ako aj skutočnosť, že mestský súd vo veci vydal meritórne rozhodnutie a v súčasnosti zabezpečuje administratívne úkony súvisiace s nevyhnutnosťou predloženia veci na rozhodnutie o odvolaniach krajskému súdu, ústavný súd nevidel argumentáciu sťažovateľov ako dôvodnú na prijatie časti ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie a prípadné vyslovenie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote.

78. Vzhľadom na v ústavnej sťažnosti uvedené argumentačné prepojenie základného práva na súdnu ochranu, ako aj práv na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života a na starostlivosť o deti a ich výchovu a práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života, ako aj práva maloletých sťažovateľiek na starostlivosť so základným právom na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy taktiež z ústavnej sťažnosti nemožno vyvodit' (resp. konštatovať) ani porušenie uvedených článkov ústavy, dohovoru a Dohovoru o právach dieťaťa.

79. Leitmotívom ústavnej sťažnosti zo strany sťažovateľa, ktorý je citeľný predovšetkým v kontexte namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, je absencia kontaktu s maloletými sťažovateľkami. K argumentácii sťažovateľa ústavný súd uvádza nasledujúce skutočnosti.

80. Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre (ibid., bod 135) konštatuje, že existuje široký konsenzus i v rámci medzinárodného práva, že vo všetkých rozhodnutiach týkajúcich sa detí musia byť rozhodujúcim hľadiskom ich najlepšie záujmy. Tento záujem sa podľa ESĽP skladá z dvoch zložiek. Na jednej strane vyžaduje udržiavanie väzieb dieťaťa s jeho rodinou okrem prípadov, keď sa konkrétna rodina preukáže ako nevhodná. Z toho vyplýva, že rodinné väzby môžu byť pretrhnuté iba vo veľmi výnimočných prípadoch a musí byť vykonané všetko v záujme zachovania osobných vzťahov a ak je to vhodné, v záujme obnovy rodiny. Na druhej strane je v záujme dieťaťa, aby bola jeho výchova zabezpečená v stabilnom prostredí a rodičom nemôže byť podľa čl. 8 dohovoru umožnené uplatňovať opatrenia, ktoré by mohli poškodiť zdravie alebo vývoj dieťaťa (ibid., bod 136). Článok 8 dohovoru tak vyžaduje zo strany orgánov verejnej moci rozhodovanie zachovávajúce rovnováhu medzi záujmami dieťaťa a záujmami rodičov, osobitná pozornosť v tomto procese však musí byť venovaná najlepšiemu záujmu dieťaťa, ktorý v závislosti od jeho povahy a významu môže prevážiť nad záujmami rodičov (Sahin v. Nemecko, rozsudok z 8. 7. 2003, bod 66, obdobne IV. ÚS 276/2014).

81. Zisťovanie najlepšieho záujmu maloletého nemá byť redukované na zistenie vôle alebo predstavy maloletého o úprave styku, ale názor maloletého má byť zohľadnený ako relevantný faktor pri rozhodovaní v jeho najlepšom záujme tak, aby rozhodnutie podporovalo zachovanie funkčných rodinných väzieb a všestranne pozitívneho vzťahu rodiča a dieťaťa. Zo samotného rozsudku mestského súdu z 11. októbra 2023 vyplýva, že v rámci napadnutého konania boli využívané možnosti sanácie narušeného vzťahu sťažovateľa s maloletými sťažovateľkami (opakovaný asistovaný kontakt za prítomnosti psychológa, nariadenie výchovného opatrenia), no k sanácii vzťahu nedošlo (bod 74 rozsudku mestského súdu z 11. októbra 2023). S prihliadnutím na vek maloletých sťažovateľiek si preto ďalší postup súdu pri rozhodovaní o úprave styku vyžadoval adekvátne zohľadnenie názoru maloletých sťažovateľiek, z pohovoru s ktorými vyplynulo, že sa stretnutiu s otcom (sťažovateľom) nebránia, no cítia sa dotknuté správaním otca z minulosti a komunikujú potrebu sebareflexie z jeho strany. Podľa názoru mestského súdu bolo preto potrebné autoritatívne rozhodnutie o úprave styku potrebné nahradiť efektívnym prístupom sťažovateľa za podpory a spolupráce s matkou (bod 74 rozsudku mestského súdu z 11. októbra 2023).

82. Ústavný súd poznamenáva v reakcii na sťažovateľom akcentovanú dlhodobú absenciu kontaktu s maloletými sťažovateľkami v kontexte predmetu tohto konania bez toho, aby sa zaoberal vecnou

správnosťou rozsudku mestského súdu z 11. októbra 2023, v ktorom styk sťažovateľa nebol upravený, že z pohľadu požiadaviek na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je akceptovateľný aj taký spôsob rozhodnutia, ktorým súd styk rodiča s maloletým dieťaťom neupraví, a to s prihliadnutím na najlepší záujem dieťaťa, ktorý je v konaní o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému prvoradý. Tento záver platí o to zvlášť v situácii, keď vo veci konajúci súd využil všetky dostupné možnosti reparovania narušeného vzťahu medzi účastníkmi konania, no neúspešne.

83. S prihliadnutím na už uvádzané ústavný súd časť ústavnej sťažnosti sťažovateľov vo veci porušenia označených práv postupom súdu prvej inštancie v období po nadobudnutí právoplatnosti nálezu ústavného súdu z 28. januára 2021 pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

84. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, zaoberať sa ďalšími návrhmi v nej uplatnenými stratilo svoje opodstatnenie.

85. Napokon ústavný súd poznamenáva, že ak by ďalší priebeh napadnutého konania súdu prvej inštancie signalizoval vznik prietahov, toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej podľa § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni sťažovateľom, aby po splnení všetkých zákonných podmienok predložili ústavnému súdu novú ústavnú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. februára 2024

Libor Duľa
predseda senátu